

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA

ANALIZY I RAPORTY

NR 37

CZĘŚĆ B

**Atraktanty
do stosowania w leśnictwie
w roku 2024**

ISBN 978-83-67801-03-4

ISBN 978-83-67801-03-4

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA

ANALIZY I RAPORTY

Nr 37

CZĘŚĆ B

**ATRAKTANTY DO STOSOWANIA W LEŚNICTWIE
W ROKU 2024**

Pod redakcją
Iwony Skrzecz

Opracowano na zlecenie
Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych,
której przysługuje wyłączne prawo do rozpowszechniania

Aktualizacja z dnia 2 stycznia 2024 r.

Sękocin Stary, grudzień 2023

SPIS TREŚCI

AKTYWNY SPIS TREŚCI - PO NACIŚNIĘCIU WYBRANEJ POZYCJI CZYTELNIK ZOSTANIE PRZENIESIONY NA DANĄ STRONĘ

WSTĘP	4
TABELA 1. ATRAKTANTY DO STOSOWANIA W LEŚNICTWIE.....	5
TABELA 2. SYGNALIZACJA POJAWU I MONITORING MOTYLI	7
TABELA 3. SYGNALIZACJA POJAWU I MONITORING CHRZĄSZCZY	9

WSTĘP

Produkty przeznaczone wyłącznie do sygnalizowania pojawu, monitoringu lub prognozowania występowania szkodliwych owadów nie są objęte definicją środków ochrony roślin i nie wymagają uzyskania zezwolenia właściwego ministra na dopuszczenie ich do obrotu. Stąd atraktanty (dyspensery zawierające feromony i/lub kairomony), które wykorzystuje się wyłącznie do ww. celów, mogą być stosowane w leśnictwie bez ważnego zezwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Oznacza to również, że dopuszczenie tych produktów do obrotu i stosowania nie wymaga wykonania przez Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL) badań oceniających ich efektywność. Tak więc, Instytut nie ponosi odpowiedzialności za jakość wymienionych atraktantów, a wszelkie reklamacje należy kierować do dystrybutorów lub producentów tych produktów.

W tabeli 1 zestawiono atraktanty, które znajdują się w obrocie i stosowaniu na terenie kraju, natomiast w tabelach 2 i 3 zamieszczono informacje o terminach i miejscach wykładania pułapek z atraktantami.

W tabeli 1, symbolem * oznaczono te atraktanty, których efektywność była badana przez Zakład Ochrony Lasu IBL w ciągu ostatnich 10 lat, a uzyskane wyniki pozwalają na rekomendacje przez Instytut użycia tych produktów do sygnalizowania pojawu, monitoringu i/lub prognozowania występowania szkodliwych owadów.

Zapytania i uwagi dotyczące stosowania feromonów do sygnalizacji pojawu i monitoringu motyli prosimy kierować do dr hab. Lidii Sukovatej: tel. (22) 71 53 832, e-mail L.Soukovata@ibles.waw.pl

Zapytania i uwagi dotyczące stosowania atraktantów do sygnalizacji pojawu i monitoringu chrząszczy prosimy kierować do dr hab. Radosława Plewy: tel. (22) 71 53 820; R.PLewa@ibles.waw.pl

Instytut Badawczy Leśnictwa, Zakład Ochrony Lasu, ul. Braci Leśnej, nr 3, Sękocin Stary, 05-090 Raszyn

TABELA 1. ATRAKTANTY DO STOSOWANIA W LEŚNICTWIE

Nazwa produktu	Podmiot odpowiedzialny
ACUMODOR* AMITODOR CEMBRODOR CHALCODOR COLODOR CYLINDRODOR DENDRODOR* DUPLODOR HYLODOR* IPSODOR IPSODOR W IPSODOR TUBA LYMODOR* LYMODOR D MELOLODOR* OPERODOR* PANODOR POLYGRODOR RHYODOR SEXTODOR SPINODOR TOMODOR TOMODOR D TORTODOR TRYPODOR TRYPODOR D	Zakład Doświadczalny CHEMIPAN Instytutu Chemii Fizycznej i Instytutu Chemii Organicznej PAN, Warszawa
CHALCOPRAX AMPUŁKA LINOPRAX PHEROPRAX Ampułka* PHEROPRAX Dyspenser	BASF SE Niemcy

Nazwa produktu	Podmiot odpowiedzialny
DRUKARZ AMPUŁKA A10* DRUKARZ AMPUŁKA A10 W (wiosenny)* DRUKARZ AMPUŁKA A10 L (letni)* RYTOWNIK AMPUŁKA A10* RYTOWNIK AMPUŁKA A10 W (wiosenny)* RYTOWNIK AMPUŁKA A10 L (letni)*	F.P.H.U TIM Andrzej Barczyk, Wolbrom
ACUWIT* CEMBRAWIT CHALCOWIT CHALCOWIT MEGA* CILINDRIWIT COLOWIT DUPLIWIT HYLOWIT IPSOWIT IPSOWIT W IPSOWIT TUBE LAPATIWIT LYMOWIT MELOWIT PANOWIT RHYOWIT SEXOWIT SPINOWIT THANASIWIT TOMOWIT TORTOWIT TRYPOWIT TRYPOWIT D	GRUBE sp. z o.o., Suchy Las k/Poznania

* Atraktanty przebadane przez IBL w ciągu ostatnich 10 lat

TABELA 2. SYGNALIZACJA POJAWU I MONITORING MOTYLI

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek	Kontrola pułapek
Barczatka sosnówka	DENDRODOR	Unitrap z krzyżakiem. Do pojemnika na owady należy wlać 300-400 ml płynu konserwującego, np. roztworu glikolu propylenowego w wodzie w stosunku 1:3 i w kolejnych kontrolach pułapek uzupełniać w miarę potrzeby.	W koszyczku znajdującym się w daszku	Drzewostany sosnowe w wieku powyżej 30 lat, pułapkę zawiesić na wysokości 1,5-6 m. Corocznie w tych samych miejscach.	2. tydzień lipca	1) Do corocznego monitoringu zmian liczebności – co tydzień (w razie potrzeby częściej); 2) Do określenia kulminacji rójki w celu wyznaczenia terminu obserwacji samic – co 2-3 dni do kulminacji rójki, następnie co tydzień
Brudnica mniszka	LYMODOR LYMOWIT	IBL-1	Umocować w uchwycie między lejkiem a daszkiem.	Drzewostany sosnowe i świerkowe w wieku powyżej 20 lat. Corocznie w tych samych miejscach.	Do 1. lipca	Dwukrotnie w tygodniu do kulminacji rójki, później co 10 dni do zakończenia lotu.
Brudnica nieparka	LYMODOR D LYMOWIT	IBL-1	Umocować w uchwycie między lejkiem a daszkiem.	Drzewostany liściaste i sady.	Do 1. lipca	Co 14 dni do końca rójki.
Krobik modrzewiowiec	COLODOR COLOWIT	PL-1 PL-2	Umieścić na środku płaszczyzny lepowej.	Młodsze i starsze drzewostany modrzewiowe lub z domieszką modrzewia.	1. dekada maja	Co 14 dni do końca rójki co 2-3 dni dla ustalenia terminu zabiegu ograniczania liczebności.

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek	Kontrola pułapek
Piędzik przedzimek	OPERODOR	IBL-1 Unitrap	IBL-1 – umocować w uchwycie między lejkiem a daszkiem, Unitrap – w koszyczku znajdującym się w daszku	Drzewostany dębowe w wieku powyżej 40 lat, w stałych miejscach.	2. tydzień października	Co 2 tygodnie (w razie potrzeby – częściej)
Strzygonia choinówka	PANODOR PANOWIT	IBL-1	Umocować w uchwycie między lejkiem a daszkiem.	Drzewostany sosnowe w wieku powyżej 15 lat.	2. dekada marca	Jednorazowa kontrola po zakończeniu odłowów (dla celów prognozy).
Wskaźnica modrzewianeczka	RHYODOR RHYOWIT	PL-1 PL-2	Umieścić na środku płaszczyzny lepowej.	Młodsze i starsze drzewostany modrzewiowe lub z domieszką modrzewia.	Połowa lipca	Co 14 dni do końca rójki.
Zwójka sosnoweczka	RHYODOR RHYOWIT	PL-1 PL-2	Umieścić na środku płaszczyzny lepowej.	Uprawy i młodniki sosnowe.	Do 1. lipca	Co 14 dni do końca rójki
Zwójka zieloneczka	TORTODOR TORTOWIT	PL-1 PL-2	Umieścić na środku płaszczyzny lepowej.	Drzewostany dębowe w wieku powyżej 30 lat. Corocznie w tych samych miejscach.	Koniec maja	Co 14 dni do końca rójki.

Tabela 3. SYGNALIZACJA POJAWU i MONITORING CHRZĄSZCZY

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek [^]	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Cetyniec większy	TOMODOR TOMODOR D TOMOWIT	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany sosnowe oraz drzewostany z dużym udziałem sosny.	Koniec lutego.	Przy zagrożeniu słabym – 1 pułapka na 10 ha, przy zagrożeniu silnym 1 pułapka na 2-5 ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Nie umieszczać pułapek w bezpośrednim sąsiedztwie osłabionych sosen.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		drzewo chwytnie	Przymocować w połowie długości dłużycy.					
Chrabąszcz majowy, chrabąszcz kasztanowiec	MELOLADOR MELOWIT	IBL-5 (teflonowane)	Zawiesić pod daszkiem pułapki.	Drzewostany liściaste oraz drzewostany z dużym udziałem gatunków liściastych.	Do końca kwietnia.	3-5 pułapek w miejscu odłowu, co 20 m.	Co 2-3 dni do kulminacji rójki.	Pułapki umieszczać w koronach drzew preferowanych przez chrząszcze.
Drwalnik bukowiec	TRYPODOR TRYPODOR D TRYPOWIT D	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany liściaste, mygły, składnice surowca drzewnego.	Do końca marca.	3-5 pułapek w miejscu odłowu co 30 m.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Odległość wyłożonych pułapek od mygieł nie powinna być mniejsza niż 30 m.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek [^]	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Drwalnik paskowany	TRYPODOR TRYPODOR D TRYPOWIT	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany, mygły, składnice surowca drzewnego (miejsca zaciemnione).	Do końca marca.	Przy zagrożeniu słabym 1 pułapka na 5 ha, przy średnim 1-2 szt./ha, przy silnym 2-3 szt./ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Odległość wyłożonych pułapek od mygł nie powinna być mniejsza niż 30 m
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
Jodłowiec Woroncowa i kolcozębny	SPINODOR SPINOWIT	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany jodłowe oraz drzewostany z dużym udziałem jodły	Na 1. generację pułapki wykładać do końca kwietnia, na 2. generację w 1. połowie lipca.	Przy zagrożeniu słabym 1 pułapka na ha, przy zagrożeniu silnym 2-3 szt./ha	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury	Należy przestrzegać odległości: na nizinach 10-15 m od najbliższych jodeł.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2-go segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
Kornik drukarczyk	AMITODOR	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie	Drzewostany świerkowe oraz drzewostany z dużym udziałem świerka (miejsca nasłonecznione).	Na 1. generację pułapki wykładać do końca kwietnia, na 2. generację do końca maja.	Przy zagrożeniu słabym 1 pułapka na 4 ha, przy średnim 1-2 szt./ha, a przy silnym 3-4 szt./ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości 15 m od najbliższych świerków na nizinach. W warunkach górskich powyżej 30 m od tzw. ścian kornikowych.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2-go segmentu, nad butelką					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki					

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek [^]	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Kornik drukarz	DRUKARZ AMPUŁKA A10 DRUKARZ AMPUŁKA A10 W (wiosenny^{^^}) DRUKARZ AMPUŁKA A10 L (letni^{^^^}) IPSODOR IPSODOR W IPSODOR TUBA IPSOWIT IPSOWIT W IPSOWIT TUBE PHEROPRAX	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany świerkowe oraz drzewostany z dużym udziałem świerka (miejsca nasłonecznione).	Na 1. generację pułapki wykładać do połowy kwietnia, na 2. generację od drugiej połowy czerwca.	Przy zagrożeniu średnim – 1-2 grupy pułapek na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 3-4 grupy na 1 ha. Grupa to 2-3 pułapki.	Nie rzadziej niż co 7 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości 25 m od najbliższych świerków, na nizinach. W warunkach górskich powyżej 30 m od tzw. ścian kornikowych.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
		drzewo chwytnie	Przymocować w połowie długości dłuższy.					
Kornik modrzewiowiec	CEMBRODOR CEMBRAWIT	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany modrzewiowe oraz z dużym udziałem modrzewia.	Na 1. generację pułapki wykładać na przełomie marca i kwietnia, na 2. generację na przełomie lipca i sierpnia.	Przy zagrożeniu słabym – 1 pułapka na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 2-5 w grupie szt./ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości 10-15 m od najbliższych modrzewi.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
		drzewo chwytnie	Przymocować w połowie długości dłuższy.					

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek [^]	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Kornik ostrozębny	ACUMODOR ACUWIT	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany sosnowe oraz drzewostany z dużym udziałem sosny.	Na 1. generację pułapki wyklądać do 15 kwietnia, na 2. generację do 20 czerwca.	Przy zagrożeniu średnim – 1-2 grupy pułapek na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 3-4 grupy na 1 ha. Grupa to 2-3 pułapki.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości 10-15 m od najbliższych sosen.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2-go segmentu, nad butelką					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
Kornik sześćozębny	SEXTODOR SEXOWIT	IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.	Starsze drzewostany sosnowe.	Na 1. generację pułapki wyklądać do końca marca, na 2. generację do końca czerwca.	Przy zagrożeniu słabym 1 pułapka na 10 ha, przy zagrożeniu silnym 1 pułapka na 2-5 ha.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Nie umieszczać pułapek w bezpośrednim sąsiedztwie osłabionych sosen.
Kornik zrosłozębny	DUPLODOR DUPLIWIT	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany świerkowe oraz drzewostany z dużym udziałem świerka.	Na 1. generację pułapki wyklądać do połowy kwietnia. Na 2. generację w drugiej połowie czerwca.	Przy zagrożeniu słabym – 1 pułapka na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 2-3 szt./ha w grupie.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy bezwzględnie przestrzegać odległości 10-15 m od najbliższych świerków.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki rurowe	Zawiesić wewnątrz pułapki nad butelką.					
Krytoryjek olchowiec	LAPATIWIT	IBL-4 IBL-4 bis	Umieścić wewnątrz pułapki.	Drzewostany olszowe i topolowe, plantacje wiklinowe.	Do końca czerwca.	3-5 pułapek w miejscu odłowu co 10-15 m.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	
		pułapki Barbera	Zawiesić pod daszkiem pułapki.					

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek [^]	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
Przekrasek mróweczka	THANASIWIT (Zwabiają przekraski do miejsc występowania korników).	mygły, stosy, pojedyncze drzewa	Przymocować w połowie długości mygły, stosu, dłużycy.	Miejsca składowania surowca iglastego.	Od połowy kwietnia.	1-2 dyspensery na mygłę.	Nie wymagają kontroli.	Nie wyklądać na surowcu przeznaczonym do korowania, zraszania lub zabiegu chemicznego.
Rytownik pospolity	CHALCODOR CHALCOPRAX AMPUŁKA CHALCOWIT CHALCOWIT MEGA RYTOWNIK AMPUŁKA A10 RYTOWNIK AMPUŁKA A10 W (wiosenny^{^^}) RYTOWNIK AMPUŁKA A10 L (letni^{^^^})	IBL-2 IBL-2 bis	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany świerkowe oraz drzewostany z dużym udziałem świerka.	Na przełomie kwietnia i maja.	Przy zagrożeniu średnim – 1-2 grupy pułapek na 1 ha, przy zagrożeniu silnym 3-4 grupy na 1 ha. Grupa to 2-3 pułapki.	Co 7-14 dni w zależności od wielkości odłowów, opadów i temperatury.	Należy przestrzegać odległości: na nizinach 10-15 m od najbliższych świerków, a w warunkach górskich 20-30 m od tzw. ścian kornikowych.
		IBL-3	Zawiesić wewnątrz 2. segmentu, nad butelką.					
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.					
		pułapki sztuczne, wałki, dłużycy, stojące świerki	Umieścić w pułapce lub na drewnie.					
Szeliniak sosnowiec i świerkowiec	HYLADOR HYLOWIT	IBL-4 IBL-4 bis	Umieścić wewnątrz pułapki.	Nowo zakładane uprawy sosnowe.	Do 15 kwietnia	Prognozowanie: 5-10 szt./ha	Co 2-4 dni w zależności od wielkości odłowów.	Przy wykładaniu pułapek należy używać szablonu do wyciskania rowków.
Wyrynnik dębowiec	CYLINDRODOR CILINDRIWIT	IBL-2	Umocować w przeznaczonym do tego celu wycięciu na ekranie.	Drzewostany dębowe (10-12 m od	Początek czerwca.	Pojedynczo lub w grupach (3-5 pułapek) w odległości 3-5 m od	Co 7-14 dni w zależności od wielkości	

Gatunek szkodnika	Atraktant	Typ pułapki	Miejsce dyspensera w pułapce	Miejsce wystawienia pułapek	Terminy wyłożenia pułapek [^]	Liczba pułapek	Kontrola pułapek	Uwagi i zalecenia
		pułapki szczelinowe	Zawiesić wewnątrz pułapki.	najbliższych drzew, mygły, składnice surowca drzewnego (bezpośrednie sąsiedztwo)		siebie)	odłowów, opadów i temperatur do końca sierpnia	

[^] Zaleca się, aby podczas wykładania w terenie pułapek wraz z dyspenserami, uwzględniać stan warunków atmosferycznych w danym roku kalendarzowym. Wciąż ocieplający się klimat oraz wydłużające się okresy wegetacyjne, powinny być na bieżąco monitorowane szczególnie w warunkach lokalnych. Obligatoryjnie termin wyłożenia pułapek w terenie powinien poprzedzać pojaw pierwszych chrząszczy.

^{^^} Zalecany na 1. generację.

^{^^^} Zalecany na 2. generację.

